

Wetenschappen werd bekroond, beteekent het veld winnen eener strooming, die voorloopig culmineerde in de oprichting van het standbeeld van Rembrandt in 1852, ingevolge het initiatief van Bosboom dat reeds van 1841 dateerde. Van toen af aan is het besef, dat Rembrandt niet alleen de grootste Hollandsche schilder was maar tevens een der allergrootste van alle tijden, meer en meer over ons volk vaardig geworden.

Tot slot onzer beschouwingen nog een korte conclusie. Er zijn er, die de opkomst der democratische wereldbeschouwing noemen als een der hoofdoorzaken van het beter begripen van Rembrandt's kunst. Ik geloof, dat men uitermate voorzichtig moet zijn met het zoeken van een verklaring in deze richting. De oorzaken van het beter begrip van Rembrandt zijn m.i. bovenal drieërlei:

- 1e. de grooter publiciteit van zijn werk (musea en prentenkabinetten, afbeeldingen, verkeersmiddelen);
- 2e. het versleten raken der academische kunstvormen, het daardoor herleven der natuurstudie en, als gevolg daarvan, het herkennen in Rembrandt's oeuvre van het pregnante zijner realiteitsvertolking;
- 3e. het herleven der breede, niet-gladde techniek sinds Delacroix, Courbet en de meesters van Barbizon en der Haagsche school. Hierdoor heeft men de impressionistische vormentaal leeren lezen en zijn eindelijk de oogen open gegaan voor een schoonheid, die reeds eerder diegenen hadden gezien, die in Holland de schatten hadden opgekocht waaruit de musea te Cassel, de Ermitage, Dresden, enz. zijn ontstaan.

Sindsdien heeft Nederland niet stil gezeten. Wanneer wij ons hedendaagsch nationaal bezit aan schilderijen, teekeningen en etsen van Rembrandt, vergelijken met dat van een eeuw geleden, dan mogen wij dankbaar op grooten vooruitgang wijzen. Het Mauritshuis herbergt, met inbegrip van de door Dr. Bredius in bruikleen gegeven doeken, vijftien Rembrandts; in het Rijksmuseum kan men er tien bewonderen. Bovendien vindt men er in het Museum Boymans, bij de familie Six en bij verschillende particulieren. Belangrijke collecties Rembrandt-teekeningen kan men bezichtigen in het Rijksmuseum, in Teyler's museum te Haarlem, in het Museum te Groningen, in het Museum Boymans en in meer dan één particuliere Nederlandsche verzameling, terwijl er geen prentenkabinet van beteekenis is, waar niet etsen van den Meester met piëteit worden bewaard. Het Rijksmuseum bezit daarvan een reeks afdrukken van allerbeste kwaliteit.

Zoo eert ons land thans een der grootste kunstenaars der menschheid, dien het met trots tot de zijnen rekent.
